

A hagyományos gazdálkodás ritmusa ¹

Rémiás Tibor (1999)²

Bár csak részben érintik témánkat a következő sorok, okulásképpen mégis fontosnak tartottuk megidézni ezt a XIX. századi gazdát, aki a természet ritmusának megfelelően szervezte feladatait, s amitől mára mi már olyan messzire kerültünk.

A földdarabok művelése, a ház körüli teendők ellátása szisztematikus munkavégzést követelt a parasztembertől egész évben, amiről a martonyi **Kertész István** naplójában a következőket olvashatjuk:

Január: favágás, tűzifa begyűjtése, trágyahordás, disznóölés, szőlőkarók készítése, kötélkészítés, szerszámok javítása és újak készítése, zab, lóhere, esetleg búza, árpa cséplése, cséplés kepeére, cser hántása, fonás, ruhaszállítás a mosótóra, „farigcsálás”.

Február: cséplés kepeére, favágás, tűzifa begyűjtése, trágyahordás, disznóölés (a rokonságban is), ásózás, szőlőkaró készítése, fonás (besegítés a feleségének pl. matringolás), szerszámok javítása és újak készítése, cser hántása, borfejtés, ruhaszállítás a mosótóra, kőszállítás a falu útjaira (falu dolgában), "kőhányás a Bikkesbe' a szilvásba", farigcsálás.

Március: tavaszi szántás, tavaszi vetések (búza, árpa), szőlő nyitása, metszése, gyümölcsfák metszése, hiányzó szőlőkarók készítése, gyümölcsfák oltása, trágyázás, favágás, ásózás, szövés (besegítés a feleségnek), cser hántása, kerti növények vetése (mák, zöldség, saláta), bérfavágás, ruhaszállítás a mosótóra, farigcsálás.

Április: szántás, vetés (árpa, bükköny), takarmányrépa vetése, a kukorica és a krumpli ültetése kapa után, trágyázás, szőlőkarók cseréje (karózás), szőlő metszése, homlítás, napraforgó, lóhere vetése, bab ültetése, kendermag vetése, meszelés, gyümölcsfák metszése, vászonfehérítés, ruhaszállítás a mosótóra, farigcsálás

Május: elhúzódo szántás és vetés, favágás, homlítás, krumpli, kukorica és szőlő kapálása, trágyázás, bab ültetés, gordonyozás "az tenkejben a tavaszi

---

¹ Megjelent a következő kiadványban: Molnár Zs., Hudák K., Rév Sz., Czirbik Cs., Pándi I. (szerk.) (2006): A VII. MÉTA-TÚRA túravezető füzet. Kézirat, MTA ÖBKI, Vácrátót.

² Forrás: Rémiás Tibor (1999) Kertész István naplója – Többoldalú kapcsolatok egy Bódva völgyi parasztgazda életében (1873-1895) in Bodnár Mónika-Rémiás Tibor (szerk.)(1999) Tanulmányok a Bódva völgye múltjából, Putnok, p: 721-763

búzában", kendermag vetése, cser hántása, karózás, szőlő kötése, ruhaszállítás a mosótóra, farigcsálás

Június: szénakaszálás, forgatás, takarás, hordás, ugarolás, lóhere kaszálás, szőlő kötés és kapálás, kacsolás, trágyázás, krumpli és kukorica kapálás, töltögetés, karózás, ruhaszállítás a mosótóra, farigcsálás

Július: őszi aratás (árpa, zab, búza, lóhere kaszálása), cséplés, kévekötelek készítése, kukorica és krumpli töltögetése, trágyázás, szőlő kötés és kapálás, tetejelés, ruhaszállítás a mosótóra, farigcsálás

Augusztus: virágos kender nyövése, áztatása, kévekötelek készítése, aratás (árpa, búza, gabona, tenkej, zab, bükköny kaszálása, felkötése, beszállítása), cséplés, lóhere kaszálása, sarnyú kaszálás, bab cséplés, szőlő kapálás -(3x), krumpli ásása, ruhaszállítás a mosótóra, farigcsálás

Szeptember: magvas kender nyövése, kendermag kiverése, kender áztatás, őszi szántás, vetés, cséplés, sarnyú kaszálás, kukoricatörés, góré kivágása, krumpli ásása, malac kihajtása makkra, szőlő kapálás (3x), trágyázás, dió verése, körtvéj, szilva, alma szedése, répa ásása, lekvárfőzés, ruhaszállítás a mosótóra, farigcsálás

Október: cséplés, gabona "ódalazása", rostálni garmadáját, őszi szántás, vetés, krumpli ásása, sarnyú kaszálás, kender tilolás, hordók fenekelése, abroncsozás ("az erdőn voltam abroncsér"), trágyázás, szüret, szőlő taposás, a törköj sajtolása, tűzifa begyűjtése, magvas kender törése (pl.a Sebő Láncki Malomban - 1888.), kökény, csipke, som begyűjtése, makk szedése, répahúzás, káposzta savanyítás, szilva verése, pálinkafőzés, kályhakotrás, kéményseprés, ruhaszállítás a mosótóra, farigcsálás.

November: cséplés, szőlő fedése, őszi szántás, vetés, disznóölés, káposztataposás, házhely takarítása, gazégetés, pálinkafőzés (törköly), tűzifabegyűjtése, ruhaszállítás a mosótóra, farigcsálás

December: disznóölés, favágás, tűzifa begyűjtése, trágyázás, cséplés, borfejtés, pálinkafőzés, ruhaszállítás a mosótóra, farigcsálás.